

תנאים להחלטת בנק לסגור חשבון בנק של לקוח

חוזר מיסים מספר 17.19

תנאים להחלטת בנק לסגור חשבון בנק של לקוח

בנקים רשאים לסגור חשבון בנק של לקוח קיים, אם יש להם סיבה סבירה להניח כי קיים חשש ממשי להלבנת הון או מימון טרור בפעולות הנעשות בחשבון, בין היתר, בגלל היות חשבון הבנק בבעלות תאגיד זר אשר הוקם במקלט מס ומנימוקים נוספים.

כך קבע בית המשפט העליון בעניין טולדנו (ע"א 3794/18, חיים טולדנו נ' הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, ניתן ביום 2.10.2019), אשר היה אחד משני הדירקטורים בחברת טויגה און ליין בע"מ, חברה פרטית שהתאגדה בישראל בשנת 2009, העוסקת בהענקת שירותי טכנולוגיה ותמיכה לחברות בתחום המסחר במכשירים פיננסיים.

בנוסף, היה טולדנו בעל מניות בחברה זרה המאוגדת באיי הבתולה ומקום מושבה באי מאן ובחברות זרות נוספות.

ביום 7.6.2016 פתחה חברת טויגה חשבון בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ. ביום 25.7.2016 פתח גם טולדנו חשבון אישי בבנק.

לפי סעיף 2(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), על תאגיד בנקאי חלה חובה לתת שירותים בנקאיים מסוימים לכל המעוניין, אולם כשקיימת סיבה סבירה, רשאי תאגיד בנקאי לסרב להעניק את השירותים. לצד חובתם האמורה של תאגידים בנקאיים להעניק שירותים בנקאיים, מוטלות עליהם חובות מכוח החקיקה בדבר איסור הלבנת הון, המעניקה כלים משמעותיים וממצבת את התאגידים הבנקאיים בחזית המאבק בהלבנת הון ומימון טרור מחד גיסא, וקובעת סנקציות שיוטלו עליהם במקרה של אי עמידה בחובותיהם אלו מאידך גיסא.

סעיף 2(א) לחוק הבנקאות, אינו מפרט מתי ייחשב סירוב כסירוב סביר, אך קיימת קשת רחבה של מקרים בהם סירוב לפתוח חשבון יהא סביר ויש לבחון כל מקרה לגופו. עם זאת, עדיין ניתן למנות מספר מצבים שעל פניהם עשויים להוות סיבות סבירות לסירוב, ובהם התנהגות בלתי הולמת או רשלנית מצד לקוח בניהול חשבונו, התנהגות ספציפית של בעל חשבון ויחסו לפקידי הבנק, לרבות התנהגות לא הוגנת ואף תוקפנית, ואף קיומו של חשש ממשי להלבנת הון או מימון טרור.

בנוהל ניהול בנקאי תקין (מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות) צוינו שני מצבים

שיהוו סירוב סביר לפתיחת חשבון, בהקשר של חשד להלבנת הון: האחד, היעדר שיתוף פעולה של הלקוח עם דרישות הבנק, השני, כאשר יש יסוד סביר להניח כי התקיימה פעולה בחשבון הקשורה להלבנת הון או למימון טרור.

הנטל להוכחת סבירות הסירוב מוטל על הבנק, כאשר עליו להצביע על מעשים ופעולות קונקרטיות אשר מבססים את קיומו של חשש ממשי להתנהלות בלתי תקינה. עם זאת, רמת ההוכחה הנדרשת מהבנק בהחלטה מסוג זה נמוכה מאשר הרמה הנדרשת במשפט האזרחי, באשר הוא אינו נדרש לנהל "חקירה", וסוג הראיות הנדרשות ממנו לביסוס החלטתו דומה לסוג הראיות הנדרשות בהליכים מינהליים.

ביהמ"ש העליון קבע, כי הבנק עמד בנטל ההוכחה המוטל עליו לקיומו של יסוד סביר לפעילות בלתי תקינה של טולדנו וחברת טויגה, המהווה סיבה סבירה להחלטה על סגירת חשבונות הבנק. החלטות הבנק התבססו על מגוון ממצאים, פעולות והתנהגויות של טולדנו וחברת טויגה, ובהם: מקומות התאגדות החברות והלקוחות הקשורים בפעילות היו במדינות המוכרות כ-"מקלטי מס", חקירה פלילית אשר התקיימה בעניינו של טולדנו, חוסר היענות של טולדנו וחברת טויגה להגשת מסמכים לבנק במספר הזדמנויות, העברות כספיות – אשר לא ברור מה ההיגיון העסקי מאחוריהן או שהתאריכים בהם התבצעו אינם מתיישבים עם ממצאים אחרים. בנסיבות אלה, ונוכח העובדה כי טולדנו וחברת טויגה לא שיתפו פעולה ולא סיפקו תשובות משביעות רצון על מנת להפיג את חשדו של הבנק, סגירת החשבונות על ידי הבנק הייתה סבירה ביותר. ההליך אשר ניהל הבנק היה תקין, ולא נמצאו שיקולים זרים בהחלטת הבנק לסגור את החשבונות.

לפיכך, ראוי כי לקוח בנק אשר מקבל הודעה מהבנק על כוונה לסגור לו את חשבון הבנק, יראה וימציא כל מסמך וטענה המצדיקים את הפעולות בחשבון, וכי אין בהם חשש להלבנת הון.

מטרת חוזר זה הינה להביא לידיעתכם את עיקרי השינויים והעדכונים בחוק בנושאי המס שונים. לאור מורכבות חלק מהסוגיות, נמליץ על התייעצות עם משרדנו טרם ביצוע פעולות כלשהן.

בכבוד רב,

ניר שירן ושות' רואי חשבון

יש לציין שאין בהצעות אלו משום תכנון מס ואינן המלצה לעשות או להימנע מלעשות מהלך כלשהו.

אין לראות בחומר המתפרסם בחוזר זה משום ייעוץ או חוות דעת כלשהיא. לפני נקיטת צעדים כלשהם אנו ממליצים על קבלת ייעוץ מקצועי.